

Motion till riksdagen 2011/12:Fö224

av **Lars Gustafsson (KD)**

Nationell ersättningsfond för skördeskador

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell ersättningsfond för skördeskador för skogs- och jordbruksnäringarna.

Motivering

De areala näringarna utgör en omistlig del av det svenska näringslivet, inte minst mot bakgrund av vikten att upprätthålla en hög nivå av självförsörjning i vårt land. Skogs- och jordbruksnäringarna skiljer sig dock från andra näringar genom sitt stora beroende av väder och miljö. Påverkan av naturkrafter har en avgörande betydelse för lönsamheten och förutsättningarna att bedriva verksamhet.

Under senare år har vårt land ibland drabbats av extrema väderomslag, så kallade atmosfäriska blockeringar. Under sommaren 2006 följdes torra av kraftiga regn i Skåne. Under sommaren 2007 uteblev visserligen torkan, men regnet blev desto värre. Inte minst södra Sverige drabbades hårt, och många lantbrukare fick se sina skördar gå till spillo. För enskilda lantbrukare handlade det om avkastningar i mångmiljonklassen som dränktes av regnet, vilket i många fall innebar ekonomisk katastrof. Såväl Halland som Östergötland var hårt drabbade. Sommaren 2008 drabbades inte minst Mälardalen av nederbörd och låg temperatur, som medförde mycket dåliga spannmålsskördar. Under sommaren 2011 drabbades återigen norra Skåne, delar av Västsverige och Norrland av svåra översvämningar i samband med ymnig nederbörd. Så mycket som en tredjedel av det spannmål som odlats i Sverige kan i slutänden inte bärgas.

Många jordbruksproducerande länder i Europa har någon form av katastrofskydd för jordbruket i situationer som dessa. Även i USA finns flera

Fel! Okänt namn på

permanenta program för att hjälpa jordbrukare att återhämta sig ekonomiskt efter en naturkatastrof. Dessa fonder finns på både federal nivå och delstatsnivå i form av bland annat skördeförsäkringsprogram och akuta katastroflån. I Sverige finns inget sådant skydd trots de stora problem som torka och häftiga regn har orsakat svenskt jordbruk de senaste fem åren. Det har gjorts utredningar men några förslag som ger skydd till den enskilde lant- eller skogsbrukaren har inte kommit.

Jordbrukare har naturligtvis skyldighet att försäkra sina ägor och produktionsmedel, liksom att sköta exempelvis dikningar, men det finns också situationer de inte kan försäkra sig emot. Efter stormen Gudrun gavs därför möjligheter för skogsbrukare att ansöka om kompensation. Även för lantbrukare har det funnits vissa kompensationsmöjligheter vid dåliga eller uteblivna skördar, främst genom EU. Privata försäkringar utgör bara delvis ett alternativ eftersom ersättning betalas ut endast för skador orsakade av hagel och torka, eller om lantbrukarna hunnit skörda sina grödor och de blir förstörda – exempelvis av översvämning – i magasinerna. Med tanke på de förändringar vi ser i klimatet menar vi att en sådan gränsdragning är orimlig.

Det permanenta skördeskadeskydd som tidigare fanns i Sverige avskaffades 1994 efter en överenskommelse mellan LRF (som då var huvudman) och staten (som hade övergripande ansvar) på grund av vissa brister i utformningen. Även sedan skördeskadefonden avskaffades kvarstår dock det statliga ansvaret vid skador av naturkatastrofkaraktär. Frågan är hur det ska utformas i praktiken.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har framfört tankar på en katastroffond med någon form av gemensamt försäkringsskydd, där lantbrukare också deltar med viss egenfinansiering. En alternativ lösning är en förlängning av periodiseringsfonden för lantbrukare som drabbas av skördeskador orsakade av naturrelaterade katastrofer. Detta var en metod som användes vid de senaste stormskadorna. Hur den exakta utformningen av ett katastrofstöd ska utformas måste dock utredas i samverkan med parterna inom jordbruksnäringen och dess organisationer i syfte att uppnå en långsiktig lösning på ett sannolikt eskalerande problem med stora återkommande vädersvängningar.

Utifrån de erfarenheter vi nu har menar vi att det finns ett överhängande behov av att åter upprätta en nationell ersättningsfond för skördeskador, ur vilken lant- och skogsbrukare kan ansöka om kompensationer vid omfattande väderrelaterade skördeskador. Ett flertal lantbrukare har efter flera dåliga år en mycket svår situation med dålig marginal inför ytterligare katastrofer.

Stockholm den 29 september 2011

Lars Gustafsson (KD)